

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΡΜΠΙΑΤΣΗΣ

ΛΥΚΟΧΑΒΙΑ

και άλλες ιστορίες

ΚΕΔΡΟΣ

Κώστας Μπαρμπάτσης: *Λυκοχαβιά*

ISBN 978-960-04-5262-4

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διορθώσεων: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Αλέκα Πλακονούρη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Κώστας Μπαρμπάτσης, 2022*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2022*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

*Στους γονείς μου
Θανάση και Δωροθέα*

*Οι πεθαμένοι είναι αναστημένοι,
δεν ξέρω αν ζούνε μαζί μ' εμάς,
πάντως εμείς ζούμε μαζί μ' αυτούς.*

Θανάσης Μπαρμπάτσης

Θα φύγω, ξάδερφε

Πάλι τα 'δα ψες. Και ψες και προψές, κάθε βράδυ το ίδιο όνειρο έρχεται και ματάρχεται. Τα γλέπω να 'ναι σκαλωμένα στα πλάια και να βόσκουν μες στα πουνάρια. Αυτά βέβαια είναι πολλά, πολλά περισσότερα απ' τα θκα μου, εγώ δεν είχα τόσα.

Σάμπως και νομίζεις ότι το θέλω, μοναχά τους έρχονται. Δεν κοτάω να κλείσω τ' αμάτια, και φανερώνονται μπροστά μου. Κάθε βολά το ίδιο τροπάρι.

Τι να πω και 'γώ, ωρέ ξάδερφε. Άσκημα μου 'κατσε ο ξένος τόπος. Δεν μπορώ άλλο, θα φύγω, θα πάω πίσω.

Είναι κι αυτή η παλιοδλειά, ωρέ παιδί. Αλλιώς τα περιμένα. Δεν είμαι 'γώ για εργοστάσια. Είμαι άμαθος σε τέτοια πράματα και γλήγορα αποσταίνω.

Κι όξω απ' την κούραση είναι κι η φασαρία. Όρες βουίζνε τ' αυτιά μου μετά το σκόλασμα. Ένα πράμα λες

κι έχω ασφήκες μες στο κεφάλι. Ούτε στον ύπνο δε με-
ρεύω. Το πιστεύεις δε το πιστεύεις, ακόμη κι εκεία μη-
χανές γρικόω.

Αμ εκείνη η πρέσα; Άλλο βάσανο εκείό. Δεν μπορώ να
την κάμω ζάφτι με τίποτα. Την πιάνω από δω, από κει, δε
με βοηθάν τα χέρια μου.

Άσε που σα βγάνω κάνα παραπανίσιο κομμάτι κι ανα-
θαρρίζω, πάει εκείός ο δερβέναγας ο επιστάτης και πατάει
το κουμπί. Και, βουρ, να γλέπεις να τρέχει η κορδέλα
και να 'ρχονται μάτσο οι λαμαρίνες απ' τα ψαλίδια. Και
δώσ' του να κοσεύω 'γώ για να προκάμω. Και πάνω που
λέω «Καλά μου 'τανε σήμερα», πάει ο κερατάς και πατάει
πάλε το κουμπί.

Τι πού το ξέρω, στραβός είμαι, αφού τονε γλέπω.

Κι απέ κάθετα και τηράει μη τυχόν και μιλήσεις με
κάνα ανθρωπάκι. Και με το που με βλέπει να ξεστρατίζω
λίγο, έρχεται κοσί κι αρχινάει τα νοήματα. Εδώ θυμάμαι
μια μέρα, που 'χε μπλοκάρει το ψαλίδι και δεν έστελ-
νε πράμα, έκαμα να πάω κοντά σ' εκείό το καημένο, σ'
εκείόν τον Αλγεριάνο, που δουλεύει στην απόκεια μπά-
ντα. Δεν πρόκαμα που λες να ζυγώσω, και να σου να στέ-
κει μπροστά και να μου δείχνει με το δάχλο τη μηχανή.
Τονε κοιτάω καλά καλά και «Τι θες, ωρέ ξεφτιλισμένες;»
του λέω. «Να μη πω μια κουβέντα με τον άνθρωπο; Να μη
ρωτήξω πώς τονε λένε, αν έχει μάνα, πατέρα, αδερφάδες;

Είναι σωστό να 'μαστε τόσες ώρες ο ένας αντίκρυ στον άλλον και να μη ξεύρουμε τι ρόλο βαρεί ο καθένας μας; Έτσι κάμει ο κόσμος;»

Δε μίλαγε. Αλλά και τι να πει, σάματις κι έχει να πει τίποτες;

Ποιος σ' το 'πε σένα ότι δε νογάει; Μωρέ, νογάει και παρανογάει. Μπορεί να μη μιλάμε την ίδια γλώσσα, αλλά εκείά που 'ναι να καταλάβει μια χαρά τα καταλαβαίνει.

Άλλες βολές στέκεται αμ' πάν' στο καραούλι και παραφυλάει. Και σα με γλέπει να χαζοψάχνομαι, έρχεται και μου δείχνει το καρτελάκι με το νούμερο. Τάχατες άμα θες τίποτα, σήκωσε αυτό. Δεν τα μπορώ 'γώ αυτά τα πράματα. Και τι είμαστε δηλαδή για να 'χουμε νούμερα; Εδώ ακόμη και τα ζωντανά έχνε ονόματα και μ' αυτά τα φωνιάζουμε, όχι με το δύο και το τρία. Μωρέ, δε πάει στο διάολο λέω 'γώ, το παλιοκέρατο το βερνικωμένο. Ούλο έτσι κάμει και πληρώνεται κι αμ' πάν' γι' αυτή τη δλεια. Για να κάθεται με σκωμένο τ' αφρύδι ψηλά στο σκαμνί και να το παίζει καμπόσος. Άλλο πράμα απ' αυτό δε κάμει και σταγόνα ιδρωτα δεν έχει η μασκάλη του. Τι να πω; Άμα τ' αρέσει αυτή η δλεια, να την έχει και να τη χαίρεται. Αλλά ξέρω 'γώ από ποιους είναι αυτός. Απ' αυνούς που τους αρέσει να παιδεύνε τον κοσμάκη. Τον κάθε καψερό π' άφησε το κονάκι του κι ήρθε απ' την άλλη άκρη της γης να βγάλει το ψωμάκι του. Εμένα

πάντως σ' εργοστάσιο μου 'παν ότι θα πιάσω δλεια, όχι σε κάτεργο.

Μωρέ, να 'ξερα δυο τρεις λέξεις και θα 'γλεπες τι θα του 'σουρνα.

Γιατί, νομίζεις ότι τονε φοβάμαι; Σιγά μη τονε φοβάμαι.

Και σα να μη μου φτάνει ο δερβέναγας, έχω κι εκείό το βελζεβούλη, εκείό το Σπανιόλο. Κάθε βολά που πάω για φαϊ στην καντίνα, να τος ν' ακολουθεί την πορπατησιά μου. Με παίρνει στο κατόπι και με κογιονάρει κι από πάν'. Και δώσ' του γέλια και χειρονομίες. Κι αυτός και τ' άλλα τα ζούδια που σέρνει πίσω του.

Έτσι όπως τ' ακούς. Και χέρια απλώνει κι όλο λέει κείνα τα κορακίστικα. Πού να ξέρω 'γώ τι διάολο θέλει, σάματις και καταλαβαίνω τι λέει; Άλλη γλώσσα αυτός, άλλη 'γώ. Ακόμη κι έτσι πάντως, μια χαρά τονε στολίζω. «Για στάκα, ωρέ διάολε», του κάμω. «Στάκα, γιατί κι οι δυο μας ξένοι είμαστε. Ξένοι σε ξένο τόπο. Εμένα βρήκες να τριβελίσσεις; Άμα σου κοτάει, να πας να τα βάλεις μ' αυνούς που μας τυραγνούνε», του λέω. Αλλά εκεί βλέπεις δε του βαστεί. Κλαρίνο στέκεται μπροστά, κι ας του βγάνουν το λάδι απ' την ώρα που πατάει ποδάρι σε τούτο το ρημάδι. Φιρί φιρί το πάει και καλή κατάληξη δε θα 'χουμε, σ' το λέω. Θα με πιάσει ζούρλια καμιά μέρα, θα τονε περιλάβω στις σβερκιές, και να ιδείς τι καλά θα πορέψει μετά.

Δεν μπά' να με διώξνε. Και ποιος σου 'πε ότι με κόφτει; Καλύτερα να με διώξνε, να πάω καλιά μου, να ησυχάσω μιαν ώρα αρχύτερα.

Εγώ πάντως ένα πράμα ξέρω. Δεν έπρεπε να τα δώκου-
με τα γίδια. Μου μπήκε ο διάολος μέσα, έφαγα τα λυσσα-
κά μου να βρω δλεια στα ξωτερικά. Τι τα 'θελα 'γώ τα 'ξω-
τερικά, μου λες; Σάμπως και δε τα 'ξερα; Μωρέ, μια χαρά
με δασκάλευε ο μπάρμπας που 'χε το κοπάδι σν αποτέρα
πλαγιά, αλλά πού μυαλό εγώ. Σαν ανταμώναμε, θυμάμαι,
στ' αγνάντιο και καθόμασταν σε καμιά ραχούλα, «Το νου
σου, Πάνο», μου 'λεγε. «Μη τυχόν και κουνήσεις απ' δω
που 'σαι. Πάρ' το χαμπάρι, εδώ 'ναι το ριζικό σου. Δεν
είσαι συ παιδί ανθρώπων. Εσένα ο λόγγος σε γέννησε, μα
δε το ξέρεις. Εδώ είναι ο τόπος σου», έλεγε και ξανάλεγε
κι άδικο δεν είχε. Γιατί μπορεί να μην είχε πάει ούτε μια
μέρα σκολειό, άλλα μια χαρά τα 'βανε στη σειρά. Ανώτε-
ρα κι από γραμματιζούμενος τα 'βανε. Κι άλλα πολλά μου
'λεε αυτός. Ότι φύτρωσα τάχα μέσα στις σχνάρες και στις
κουμαριές. Και σαν παραπονιόμνα ότι μ' απaráτησαν
εκεί πάνω οι γονέοι, να μη στεναχωράμαι, έκρινε. «Γιατί
ο λόγγος που σε ξεπέταξε ως τώρα θα σ' έχει πάντα από
κοντά. Κι ούτε νηστικό ούτε μονάχο θα σ' αφήκει ποτές». Και για τον πατέρα έλεγε. Ότι δε μ' έχει έγνοια, όχι γιατί
δε με θέλει, αλλά γιατί ξέρει ότι είμαι μαζί με το βνο. Ότι
μ' είχε δώκει ο πατέρας στο βνο. Πώς τώρα μ' είχε δώκει

στο βνο δε καταλάβαινα. Και τι είναι δηλαδή το βνο για να του δώκεις άνθρωπο; Τι να πω και 'γώ, δε ξέρω. Απ' τη μια αλλόκοτα μ' ακούονταν, αλλά σα τα σκέφτομαι, καλά λέω πως μ' ορμήνευε.

Κάτι τέτοια μουρμούραε κι η μάνα. Στα ριζά του βνου έλεγε ότι πρωτόδα φως κι ότι σα χρόνιασα, με κατέβασαν στο χωριό. Και σαν έπιασα τα εφτά, με πήρανε πάλε και με πήγανε στο ξεμόνιο, στην καλύβα που 'χαμε στο λόγγο. Βόηθαγα κει όσο μπόραγα, ώσου δέκα χρονώ έγινα 'γώ ο πρώτος τσοπάνος. Κι από κει και μετά μοναχός μου τα κράταα. Μια σταλιά λιανοπαίδι, κι ούλες οι έργοιες στο κεφαλάκι μου ήτανε. Να πάω μπονόρα να τ' αρμέξω, να τα βγάλω για βοσκή, να τα σταβλίσω, ούλα πάνω μου. Άμα αρρώσταινε κανένα, να δεις αναδοσά. Μάτι δεν έκλεινα ώσου ν' αναλάβει. Ε, από τότες και μετά δε ματαπήγα στο χωριό. Και πώς αλλιώς; Τα ζώα δεν είναι παίξε γέλασε, σε θέλνε απίκο, δε γίνεται να τ' αφήνεις και να φεύγεις πέρα.

Και μοναξά ένιωθα και χλίψη, αλλά μια με τα σκαλίσματα, μια με κάνα τραγουδάκι, την έβριχνα 'γώ την άκρη. Είχα και τον τράγο τον Τσιούρο για παρεούλα και μια χαρά ήμνα. Απ' τον ξύπνιο ως τον ύπνο όλο σιμά μου κοτσαπήδαγε αυτό. Όπου και να πάαινα, από πίσω ερχότανε. Και σαν έγλεπε ότι δυσκολεύομαι με το σαλάισμα, έβγαινε απ' το κοπάδι να συνδράμει. Τι να σου πω,

ωρέ ξάδερφε, τέτοιο ζωντανό δε ματαπέρασε απ' τα χέρια μου. Άνθρωπος μιλάμε, άνθρωπος κανονικός. Αλλά τι τα θες, πήγε και το 'δωκε.

Τέλος πάντων. Πάλε καλά να λες που μας μείνανε τα βλαχόσκυλα. Κι είναι καλά σκυλιά, όχι τίποτα του σωρού. Από τόσα για κταβάκια τα 'χα δίπλα μου. Κάθε πρωί θυμάμαι ξύπναγα απ' τις γαβγιές και σα ξεμύταα απ' την καλύβα, έρχονταν καταπάνω μου. Κάθε βολά το ίδιο πράμα. Λες κι είχανε χρόνους να με ιδούν έκαναν κι άμα δε τ' ακούμπαα, δεν έλεγαν να ξεμακρύνουν. Εκειό το τρανότερο, η μάνα, είναι μαντρόσκυλο. Άγριο ζώο και φύλακας καλός. Γεροδεμένο, γκριζωπό σα λύκος, με κάτι ποδάρια κατάσπρα κι η ουρά πάντα ορθή. Το θυμούμαι σα τώρα να κάθεσαι όξω απ' την καλύβα. Κι έτσι κι ακουρμαίνονταν ξένες λαλιές και δε σφύριζα 'γώ, δε σταμάταγε ντιπ. Τ' άλλο, το ψειμαδάκι, τ' άφηκα μικρό, αλλά τώρα θα 'χει τρανέψει κι αυτό. Σγαντζάρικο κι ούλου στο παιχνίδι και στη διαολιά το 'χε το νου. Αλλά ξύπνιο ζώο κι αυτό, τετραπέρατο. Μέσα σ' ένα δυο μήνες ανώτερα κι απ' τη μάνα του την έμαθε τη δλεια.

Απ' τη μια λέω να μη τα μελετάω, γιατί στενοχωρούμαι και με πονεί το στομάχι, αλλά απ' την άλλη καλό λέω πως μου κάμει. Σα ν' αλαφρώνω μια στάλα μού φαίνεται. Τώρα ποιο το καλύτερο, να τα λέει ή να τα χώνει κανείς, μη ρωτάς. Σάματις ξέρω κι εγώ...